

TO THE DEFINITION OF «INSURANCE GROUP»

Nechyporuk L.V.

The purpose of creation of insurance groups based on the tools of institutional theory is proved. It's necessary to increase the efficiency of individual insurers activity which are members of groups on the basis of associations and rational use of material, technological, financial and information resources; and on the basis of implementation of investment projects, and increasing the competitiveness of insurance services and market expansion of their sales.

Key words: *insurance, financial and industrial group, the insurance group, the concentration of capital, the centralization of capital.*

УДК 330.342.146 : 338.24.021.8

ЛІБЕРАЛЬНА МОДЕЛЬ ДЕРЖАВИ ДОБРОБУТУ: ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

О. В. Овсієнко, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Узагальнено теоретико-методологічні підходи до визначення сутності ліберальної соціальної держави. Виділено інституціональні передумови реалізації моделі ліберальної держави добробуту. Виявлено та розкрито економічні чинники, що ускладнюють становлення ліберальної держави добробуту в Україні. Запропоновано напрями подолання їх негативної дії.

Ключові слова: *соціальна держава, держава добробуту, ліберальна держава добробуту, соціальна діяльність держави, розподіл та перерозподіл.*

Постановка проблеми. Проголошення Української держави як соціальної [1, ст. 1] зумовлює необхідність вибору певної економічної моделі її реалізації. Проте законодавчо закріплена концепція розбудови соціальної держави й досі відсутня [2]. Разом з тим в офіційних програмних документах ідеологія економічних реформ усе частіше передбачає запровадження принципів лібералізму (дерегуляцію підприємницького середовища [3, с. 38]; обґрунтування необхідності системної трансформації суспільства на ліберально-демократичних засадах [4, с. 8; 5, с. 644–645]). Заклики до використання ліберальних принципів зустрічаються і в роботах, присвячених реформуванню системи соціальної підтримки. Так, у джерелі [5, с. 290] зазначається необхідність

обмеження розмірів соціальної допомоги з метою стимулювання економічної активності. Усе це актуалізує питання про можливості запровадження в Україні ліберальної моделі держави добробуту та достатність економічних передумов для її формування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у створення сучасної концепції ліберальної держави добробуту зробили класики економічного лібералізму Л. Бальцерович, Д. Дж. Грін, Р. Дворкін, Д. Лал, М. Фрідмен, Ф. Хайєк та ін. Чимала кількість досліджень присвячена перспективам трансформації ліберальної моделі соціальної держави в умовах економічних криз (Ф. Дж. Кастрлс [6]), переходу до нового способу виробництва, глобалізації (К. Пірсон [7], Т. Сідорина [8], Р. Страйкер [9] та ін.). Серед вітчизняних фахівців також точиться дискусія щодо перспектив розбудови соціальної держави саме на ліберальних засадах (В. Геєць [10], Е. Лібанова [11], О. Яременко [12]). Водночас економічні передумови впровадження ліберальної моделі соціальної держави в Україні залишаються недостатньо дослідженими.

Формулювання цілей. Метою статті є узагальнення теоретико-методологічних підходів до визначення сутності ліберальної соціальної держави, оцінювання інституціональних можливостей запровадження в Україні ліберальної моделі держави добробуту, визначення економічних передумов її формування.

Вклад основного матеріалу. Практична реалізація ідеї держави загального добробуту (*Welfare State*) починається у середині ХХ ст. Наприкінці 50-х рр. розвинені країни поступово відмовляються від бісмарківської моделі соціальної держави, побудованої на принципах комутативної справедливості (рівність прав, використання правил справедливої винагороди — залежно від внеску) та переходять до принципу розподільчої справедливості, спрямованої на забезпечення економічної рівності. Але вже із середини 70-х рр. ідея держави загального добробуту активно критикується через фінансові труднощі в її реалізації.

У 80–90-х рр. відбуваються деструкція та криза держави добробуту: посилюються суперечності між зростаючими соціальними виплатами та необхідністю зниження податкового навантаження; ліквідується система соціальної опіки у формі політики повної зайнятості внаслідок прискореної модернізації виробництва у 80–90 рр. Із середини 90-х років ХХ ст. започатковується ліберальна модель соціальної держави — відмова від патерналістської ролі, орієнтація на подолання соціального утриманства, створення умов для діяльності і розвитку громадян та їх об'єднань. Водночас соціальна держава, побудована на принципах субсидіарності, залишила за собою право втручатися тоді, коли люди не можуть подбати про себе власними зусиллями.

Слід зазначити, що в економічній літературі не існує загальновизнаного тлумачення змісту поняття «ліберальна держава добробуту». Так, за Г. Еспін-Андерсеном, ліберальну (мінімалістську) державу добробуту відрізняє низький рівень декомодифікації; розбіжності у добробуті зумовлюються ринком [13]. У С. Лейбфріда аналогом ліберальної моделі виступає англосаксонська (резидуальна) модель, у якій держава стає компенсаторним засобом у крайніх випадках та засобом примушування до праці у ринкових умовах [14, с. 143, 145]. Ф. Кастлс та Д. Мітчелл вважають базовою ознакою ліберальної держави добробуту низькі соціальні видатки, неприйнятність застосування інструментів вирівнювання у соціальній політиці [14, с. 143, 145]. М. Феррера, характеризуючи англосаксонську модель держави добробуту, наголошує на досить високому охопленні держави добробуту; наданні соціальної допомоги шляхом випробовувань; існуванні змішаної системи фінансування; високоінтегрованої організаційної основи, переважно у публічному управлінні [14, с. 143–144]. Дж. Бонолі як головні критерії віднесення тієї чи іншої моделі соціальної держави до ліберальної пропонує низьку питому вагу соціальних видатків, які фінансуються шляхом внесків (Беверідж); низький рівень соціальних видатків (у відсотках від ВВП) [15].

Відмітимо також, що серед дослідників держави добробуту немає одностайної думки й щодо віднесення тих чи інших країн до ліберальної моделі. Переважна більшість схильна вважати США, Велику Британію, Ірландію ліберальними державами добробуту [8, с. 91–92; 14, с. 149–150]. Проте відносно того, чи визнавати такі держави, як Японія, Швейцарія, Канада, Австралія, Нова Зеландія, ліберальними соціальними державами, існують значні розбіжності, причини яких пов'язані з обранням різних критеріїв для класифікації існуючих держав добробуту. Однак в основному базові критерії віднесення до ліберальної моделі залишаються схожими. Серед них найчастіше виділяють такі:

основним принципом побудови є індивідуалізм та особиста відповідальність, що суттєво відрізняє ліберальну державу добробуту від консервативної і соціал-демократичної моделей;

розвинені приватні соціальні послуги. Державні програми охоплюють незначну частину населення. Рівень соціальної допомоги мінімальний, надається на нетривалий час;

регулятором соціальних прав є розвинений ринок (соціальні ризики компенсуються повною мірою для груп, які беруть участь у виробництві, інші стають залежними від соціальної допомоги);

основним джерелом фінансування є приватні заощадження та приватне соціальне страхування.

З огляду на це можна констатувати, що ефективна реалізація економічної моделі ліберальної держави добробуту можлива лише за наявності певних інституціональних передумов, до яких можна віднести такі.

1. *Чітке впорядкування прав власності на всі види економічних ресурсів, що використовуються у суспільному виробництві.* Спираючись на принципи особистої відповідальності, ліберальна модель соціальної держави орієнтується переважно на використання особистих доходів та заощаджень громадян як джерела фінансування соціального захисту. Особисті доходи формуються переважно шляхом реалізації прав власності на фактори виробництва. Роль держави у вторинному розподілі при утворенні потоку доходів незначна: соціальна підтримка надається лише найбільш уразливим прошаркам населення на короткий строк. Розподіл матеріальних благ близький до первинного, тобто такого, який забезпечує ринок. Тому фінансово-економічною передумовою існування ліберальної держави є наявність у індивідів достатнього рівня доходів та забезпечення можливостей їх сталого зростання. Це у свою чергу потребує не просто захисту права власності на економічні ресурси, а й створення умов для повноцінної реалізації усіх його складових.

В Україні склалася надзвичайно парадоксальна ситуація. З одного боку, активно відбувається процес становлення приватної власності, причому не тільки завдяки приватизації, а й за рахунок нагромадження власності, яка з'явилася трудовим шляхом переважно у секторі малого та середнього бізнесу. У джерелі [5, с. 644] взагалі зазначається, що «право власності вже встановлено тіншовими засобами на всі економічні об'єкти країни — від підприємств до землі». З другого боку, права власності навіть на привабливі економічні активи, які активно використовуються у суспільному виробництві (наприклад, земельні паї, міноритарні пакети акцій), не гарантують їх суб'єктам належного рівня доходів.

Показовою у цьому плані є ситуація із земельними активами, володіння якими не забезпечує від бідності. За оцінками Держстату, рівень бідності сільського населення систематично нижчий, ніж у середньому по країні. Наприклад, при середній нормативній вартості 1 га ріллі на 01.01.2012 р. по Україні 20635,02 грн [16; 17], орендна плата у I півріччі 2012 р. становила 470,4 грн/га, або 2,3 % вартості [18], попри встановлені законодавством вимоги щодо мінімального розміру оренди (не менше 3 % вартості землі). Отже, через недостатній захист прав власності на ринку оренди землі власники недоотримали тільки за 2012 р. 2,512 млрд грн. Незавершеність інституційних перетворень в аграрному секторі (незважаючи на утвердження приватної власності на землю, земля так і не стала об'єктом купівлі-продажу) унеможлиблює справедливую оцінку активів сільських домогосподарств, посилює монопольну владу великих орендаторів.

Не менш складною є ситуація з реалізацією прав власності на робочу силу на ринку праці [3, с. 96; 19]. Так, вітчизняними фірмами широко практикується аутсорсинг — спосіб оптимізації діяльності підприємств за рахунок передачі непрофільних функцій зовнішнім спеціалізованим компаніям. Де-юре працівник звільняється з підприємства за власним бажанням та переходить на роботу до агентства зайнятості. Фактично він продовжує виконувати свої функції на підприємстві, але на правах фрілансера, будучи позбавленим усіх соціальних пільг та гарантій (достроковий вихід на пенсію, доплати за шкідливі умови праці тощо). На фрілансерів не поширюються умови галузевих та колективних угод. Використання позикової праці в Україні не підкріплюється законодавчою базою, оскільки трудове право визнає тільки двосторонні трудові відносини. Конвенція ООН, яка обмежує використання позикової праці, не ратифікована в Україні.

Нечіткість упорядкування прав власності на економічні активи, широко задіяні у суспільному виробництві, а також законодавча неврегульованість у використанні прав власності спотворюють характер розподілу доходів у суспільстві, не дають власникам можливості ефективно скористатися всіма наявними у них правами. За таких умов орієнтація на використання особистих доходів та заощаджень громадян як джерела фінансування соціального захисту стає дедалі проблематичною. З одного боку, відбувається неринкове викривлення потоку доходів, посилюється соціальне розшарування, а з другого — навіть тим власникам, яким вдається завдяки власній ініціативі забезпечити реалізацію наявних прав власності, доводиться робити це через різноманітні тіньові схеми, що лише підриває їх довіру до держави як інституту гарантування прав.

2. Розвинене конкурентне середовище. Високий рівень особистої відповідальності за власне соціальне забезпечення та страхування в умовах ліберальної держави добробуту висуває ринок на роль регулятора соціальних прав. Рівність та реальність соціально-економічних прав, можливості нагромаджувати власність трудовим шляхом забезпечуються насамперед дією ринкового механізму. Тому будь-які викривлення ринкового механізму, стороннє втручання у процеси розподілу та перерозподілу створеного продукту, посилення асиметрії в умовах господарювання фактично унеможливають розбудову повноцінної ліберальної держави добробуту.

На нашу думку, багато у чому саме відсутність розвинутого конкурентного середовища, слабкість обмежень на подальшу концентрацію виробництва і капіталу гальмують розвиток інститутів соціальної держави в Україні. Досить поширеною є ситуація, у якій рішення про розподіл ресурсів, у тому числі суспільних, ухвалюються не на основі ринкових закономірностей, а на користь окремих бізнес-груп, що мають вплив на органи державної влади. Так, за 21 рік незалежності України через неприйняття законів про трансфертне ціно-

утворення, невизначеність поняття «звичайна ціна», яке застосовується у ст. 39.15 Податкового кодексу України, призвели до виведення через офшорні схеми 167 млрд дол. несплачених у держбюджет податків [20].

З другого боку, концентрація капіталу у сировинноорієнтованих галузях, які за своєю природою є технологічними олігополіями або природними монополіями, призводить до завищення ними цін на важливі види ресурсів — сировину, паливо, електроенергію, що значно підвищує витрати в інших галузях та сферах виробництва. Активна приватизація у таких галузях лише сприяє подальшому викривленню потоку доходів, намаганням власників отримувати їх не за рахунок модернізації та підвищення продуктивності праці, а шляхом перекладання власних завищених витрат на інші галузі та сфери виробництва.

Наслідком неконкурентних відносин стають посилення асиметрії в умовах господарювання, блокування підприємницької активності у секторі малого та середнього бізнесу, намагання останнього вийти з-під юрисдикції вітчизняного права. Нагромадження капіталу-власності у процесі трудової діяльності за таких умов стає проблематичним. Відтік капіталу за кордон, непрозорість умов господарювання, використання державної влади не в інтересах усього суспільства, а як інструменту легітимізації приватної власності та способу отримання необґрунтованих пільг та преференцій, — усе це гальмує особисту активність громадян, розвиток підприємництва, перетворює окремі види бізнесу на заручників олігархічної держави.

3. *Наявність розгалуженої мережі приватних інститутів соціального захисту.* Незважаючи на те що в Україні вже понад 20 років відбувається перехід до ринкової системи господарювання, у масовій свідомості глибоко укорінені патерналістські настрої, прагнення перекласти на державу відповідальність за власний добробут. Значна частина населення все ще розраховує на підтримку держави за будь-яких умов [3, с. 94; 11, с. 10–11]. Водночас, як зазначається у роботі [5, с. 193], масштабний тіньовий сектор сформував певний прошарок економічно активного населення, який лише у тіньовому секторі може отримати гідне визнання своєї праці та гідну заробітну плату. Саме ця частина населення зазвичай легше сприймає лібералізацію економічних відносин, схвально ставиться до скорочення державної присутності в економіці. Разом з тим становлення приватних інститутів соціального захисту в Україні ускладнюється такими чинниками:

– порушення балансу економічної влади між найманою працею і капіталом, який став наслідком активної приватизації колишньої суспільної власності та масового відчуження від неї основної частки населення. По-перше, зосередження приватної власності у комерційно привабливих експортоорієнтованих галузях призводить до того, що великі власники не виявляють зацікавленості

у підвищенні купівельної спроможності власних працівників як споживачів, а дешева робоча сила розглядається як конкурентна перевага. По-друге, значне поширення дрібної приватної власності у сфері послуг, будівництві, готельному, ресторанному господарстві, торгівлі, аграрному секторі. Створені у цих секторах робочі місця відрізняють невисокі вимоги щодо кваліфікації, організація праці на примітивній техніко-технологічній основі, занижені соціальні стандарти в оплаті праці, тіньова зайнятість. Сукупним результатом дисбалансу стали занижений рівень оплати праці, який унеможлиблює фінансову участь найманих працівників в особистому соціальному забезпеченні, позбавлення роботодавця мотивації до участі у розв'язанні соціальних проблем;

– низький рівень доходів працюючих, який став наслідком неможливості реалізувати права власності на робочу силу. Так, у грудні 2012 р. майже п'ята частина працюючих отримувала заробітну плату в межах 1134–1500 грн. Близько 5,2 % працюючих у 2012 р. отримували заробітну плату нижчу за прожитковий мінімум, заборгованість з виплати заробітної плати на 01.01.2013 р. становила 893,7 млн грн, причому половина заборгованості припала на економічно активні підприємства [3, с. 100];

– значні вади у вторинному розподілі доходів, які укорінюють соціальне споживацтво. У бюджетах домогосподарств переважним джерелом доходів є не доходи від зайнятості та власності, а різноманітні трансферти — пенсії, стипендії, соціальна допомога [3, с. 99]. Фактично пласка система оподаткування (коли основними платниками податків стають низько- та середньодохідні групи населення), надання пільг за галузевим принципом, а не за принципом нужденності, — усе це порушує зв'язок між трудовою активністю та рівнем доходів, послаблює мотивацію до особистої участі у розв'язанні соціальних проблем;

– відсутність більш-менш відчутних результатів реформування економіки (погіршення структурних пропорцій суспільного виробництва, посилення залежності від зовнішніх ринків), що формує негативні економічні очікування;

– невпевненість у майбутньому, яка, з одного боку, є наслідком макроекономічної нестабільності, а з другого — результатом швидких змін у законодавстві. Цікаво також відмітити, що відповідно до Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» прогнози економічного і соціального розвитку мають розроблятися на середньостроковий і короткостроковий періоди, тобто офіційно на довгостроковий період державні органи відповідні прогнози розробляти не зобов'язані;

- нерозвиненість фондового ринку, недостатність економічних знань;
- недостатність нормативно-правової бази.

Висновки. Незважаючи на розмаїття науково-теоретичних підходів до визначення змісту поняття «ліберальна держава добробуту», базові критерії віднесення до ліберальної моделі тієї чи іншої держави фактично є тотожними. Серед них: індивідуалізм та особиста відповідальність як основні принципи побудови; розвиненість приватних соціальних послуг; використання ринкового механізму як регулятора соціальних прав; фінансово-економічне забезпечення соціального захисту за рахунок приватних заощаджень та приватного страхування. Тому ефективна реалізація економічної моделі ліберальної держави добробуту стає можливою лише за наявності певних інституціональних передумов, до яких можна віднести: чітке впорядкування прав власності на всі види економічних ресурсів, які використовуються у суспільному виробництві; розвинене конкурентне середовище; наявність розгалуженої мережі приватних інститутів соціального захисту.

Доведено, що інституціональні передумови втілення концепції ліберальної держави добробуту в Україні є недостатніми, основними причинами чого виступають: неможливість повноцінно реалізувати права власності на деякі види економічних активів, які широко застосовуються у суспільному виробництві, зокрема працю і землю; слабкість обмежень на подальшу концентрацію виробництва і капіталу; посилення асиметрії в умовах господарювання, у тому числі завдяки використанню державної влади; порушення балансу влади між найманою працею і капіталом; значні вади у вторинному розподілі доходів. Наслідком негативної дії зазначених чинників є спотворений характер розподілу доходів у суспільстві, що унеможлиблює використання особистих доходів та заощаджень громадян як джерела фінансування соціального захисту; блокування підприємницької активності у секторі малого та середнього бізнесу, намагання останнього вийти з-під юрисдикції вітчизняного права; проблематичність нагромадження капіталу-власності у процесі трудової діяльності.

Тому подальші дослідження стосовно перспектив запровадження ліберальної моделі держави добробуту в нашій країні мають бути спрямовані на пошук шляхів подолання негативної дії означених факторів, компенсації пов'язаних з ними ризиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.

2. Про Концепцію соціальної держави України: проект Закону (поданий 02.04.2008 р., відкликаний 07.05.2009 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=32175.
3. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році : щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. — К. : НІСД, 2013. — 576 с.
4. Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015 : національна доповідь / [Авер'янов В. Б., Ажнюк Б. М., Богдан Т. П. та ін.] ; за заг. ред. В. М. Гейця. — К. : НВЦ НБУВ, 2010. — 232 с.
5. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави : національна доповідь / О. І. Амоша, С. І. Андрос, Ю. М. Бажал та ін. ; за заг. ред. В. М. Гейця, А. І. Даниленка, М. Г. Жулинського та ін. — К. : НВЦ НБУВ, 2009. — 687 с.
6. Castles F. G. Black swans and elephants on the move: the impact of emergencies on the welfare state [Text] / F. G. Castles // Journal of European Social Policy. — 2010. — Vol. 20. — P. 91–101.
7. Пирсон К. Страны поздней индустриализации и развитие государства всеобщего благосостояния [Электронный ресурс] / К. Пирсон // SPERO. — 2010. — № 12. — С. 53–90.
8. Сидорина Т. Ю. Институты самоорганизации граждан и развитие теории государства всеобщего благосостояния / Т. Ю. Сидорина // Обществ. науки и современность. — 2010. — № 5. — С. 87–100.
9. Stryker R. Globalization and welfare state [Text] / R. Stryker // International journal of sociology and social policy. — 1998. — Vol. 18, № 2–4. — P. 1–49.
10. Геєць В. Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України / В. Геєць // Економіка країни. — 2010. — № 3. — С. 4–20.
11. Лібанова Е. М. Соціальні проблеми модернізації української економіки / Е. М. Лібанова // Демографія та соціальна економіка. — 2012. — № 1. — С. 5–22.
12. Яременко О. Лібералізм, економічна свобода і держава / О. Яременко // Економіка України. — 2010. — № 12. — С. 4–15.
13. Esping-Andersen G. The three worlds of welfare capitalism [Text] / G. Esping-Andersen. — Oxford : Polity, 1990. — 257 p.
14. Arts W. Three worlds of welfare capitalism or more? A state-of-the-art report [Text] / W. Arts, J. Gelissen // Journal of European Social policy. — 2002. — № 12. — P. 137–158.
15. Bonoli G. Classifying Welfare States: a Two-dimension Approach [Text] / G. Bonoli // Journal of Social Policy. — 1997. — № 26. — P. 351–372.
16. Оцінка земель сільськогосподарського призначення [Електронний ресурс] / Держземагентство. — Режим доступу: http://land.gov.ua/index.php?option=com_document&view=document&id=39
17. Про внесення змін до Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів від 31.10.2011 № 1185 [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1185-2011-п>.

18. Про внесення змін до статті 21 Закону України «Про оренду землі» (щодо підвищення розміру річної орендної плати за користування земельною ділянкою сільськогосподарського призначення, земельною часткою (паєм) [Електронний ресурс] : проект Закону України пояснювальна записка / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=45718&pf35401=250380>.
19. Шевченко Л. С. Позикова праця: сутність, ризики, особливості розвитку в Україні / Л. С. Шевченко // Вісн. НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія : Економічна теорія та право. — 2012. — № 1 (8). — С. 121–129.
20. Панченко Ю. Сила оттока. Украина стала одним из лидеров по выводу капитала [Электронный ресурс] / Ю. Панченко // Коммерсантъ Украина. — № 116. — 24.07.2012. — Режим доступа: <http://www.kommersant.ua/doc/1986838>.

ЛИБЕРАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ГОСУДАРСТВА БЛАГОСОСТОЯНИЯ: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ РЕАЛИЗАЦИИ В УКРАИНЕ

Овсиенко О. В.

Обобщены теоретико-методологические подходы к определению сущности либерального социального государства. Выделены институциональные условия реализации модели либерального государства благосостояния. Выявлены и раскрыты экономические факторы, осложняющие становление либерального государства благосостояния в Украине. Предложены направления преодоления их негативного действия.

Ключевые слова: *социальное государство, государство благосостояния, либеральное государство благосостояния, социальная деятельность государства, распределение и перераспределение.*

LIBERAL WELFARE STATE MODEL: THE ECONOMIC REQUIREMENTS OF ITS REALIZATION IN UKRAINE

Ovsijenko O. V.

The theoretical and methodological approaches to the definition of liberal welfare state nature are generalized. Institutional requirements of liberal welfare state model realization are defined. Economic factors hampering liberal social state becoming in Ukraine have been discovered and revealed. Directions of their negative impact overcoming are proposed.

Key words: *social state, welfare state, the liberal welfare state, social activity of the state, distribution and redistribution.*